

PRODUCTION _____
DIRECTOR _____
CAMERA _____
DATE 36

CHRISTL DE KLOE (RED.)

DENKEN IN HET DONKER MET:

Greta Gerwig

ISVW
UITGEVERS

DENKEN IN HET DONKER MET

Greta Gerwig

CHRISTL DE KLOE (RED.)

ISVW UITGEVERS

INHOUD

Inleiding	7
CHRISTL DE KLOE	
I	
<i>'Barbie kan alles zijn'</i>	13
Greta Gerwigs <i>Barbie</i> als queer tekst	
CYD STURGESS	
II	
<i>Wie is er bang voor ras?</i>	39
(Zwarte) Barbie en de politiek van representatie	
WIGBERTSON JULIAN ISENIA	
III	
<i>'Everything is backwards here!'</i>	69
<i>Barbie</i> door de lens van genderparodie	
SASKIA VAN DAM	
IV	
<i>Barbiefeminisme vs. Kenmasculiniteit</i>	93
DAN HASSLER-FOREST	
Over de auteurs	115
Eerder verschenen in deze reeks	117

DENKEN IN HET DONKER MET GRETA GERWIG

Inleiding

CHRISTL DE KLOE

In de zomer van 2023 zal één ding je waarschijnlijk niet ontgaan zijn: de mediahype rondom de liveactionfilm *Barbie*. De film is geregisseerd door Greta Gerwig en zij wordt momenteel gerekend tot een van de belangrijkste vrouwelijke regisseurs in de geschiedenis van film. Voordat zij het 'box-office fenomeen' *Barbie* maakte, werkte ze als actrice en schrijfster in onafhankelijke films als *Hannah Takes the Stairs* (2007) en *Nights and Weekends* (2008) en later als regisseur in de Hollywoodfilms *Lady Bird* (2017) en *Little Women* (2019). In deze bundel nemen vier auteurs het geregisseerde werk van Gerwig onder de loep, met een bijzondere focus op haar meest recente en meest besproken film, *Barbie*.

Greta Gerwig begon haar acteer- en schrijfcarrière met films die tot de *mumblecore*-beweging worden gerekend. *Mumblecore* is een subgenre van onafhankelijke films met lage budgetten die worden gekenmerkt door een improvisatorische stijl, waarbij de focus meer op de dialogen dan op het plot ligt. Gerwig schreef en acteerde onder andere in de film *Hannah Takes the Stairs* (2007). Deze film volgt het leven van de jonge vrouw Hannah, die navigeert door persoonlijke en professionele uitdagingen, en de film exploreert de betekenissen van het volwassen worden. Gerwig co-schreef, acteerde in en co-re-

gisseerde de film *Nights and Weekends* (2008). Deze film gaat over de langeafstandsrelatie tussen de twee hoofdpersonen Mattie en James. Zij worstelen met de fysieke en emotionele afstand en de film reflecteert op thema's als intimiteit en verbintenis.

‘Wie wil er nou lezen over alledaags verdriet en geluk?’ vraagt Jo March aan haar twee zussen Amy en Meg in *Little Women*. En dat is precies het thema waar Greta Gerwig meesterwerken van maakt in *Lady Bird* (2017) en *Little Women* (2019). De films gaan over opgroeiende witte vrouwelijke tieners die hun eigen weg proberen te vinden in een wereld die zelfbeschikking actief tegenwerkt. De kenmerken van haar eerdere werk in het mumblecore-genre, zoals personagegedreven verhalen, realistische dialogen en zogenoemde *coming of age*-thema's nam zij mee naar deze Hollywoodfilms.

Lady Bird vertelt het verhaal van Christine McPherson, die zichzelf Lady Bird noemt. De film gaat over de ontdekkingstocht naar haarzelf en alle uitdagingen die dat met zich meebrengt. Door deze ontdekkingstocht worden thema's als zelfbeschikking en de complexiteit van relaties – met vrienden, vriendjes en haar moeder – verkend. Gerwig zegt zelf over de film dat deze semiautobiografisch is, niet vanwege specifieke momenten die letterlijk gebeurd zijn in haar leven, ‘but it has a core of truth that resonates with what I know’. De film werd genomineerd voor vijf Oscars, waaronder Beste Regisseur en Beste Scenario.

Little Women (2019) is een aangepaste verfilming van de literaire klassieker uit 1868 van Louisa May Alcott. Waar het boek een lineaire vertelling is, breekt Gerwig in de verfilming met deze verhaalstructuur door er een non-lineaire vertelling van te maken. De moeilijke realiteit van

het jongvolwassen en vrouw zijn wordt in koele tonen in beeld gebracht en afgewisseld met flashbacks, verfilmd in warme tonen die de hoopvolle jeugd symboliseren. De grootste afwijking van de film is aan het einde (spoileralert). Waar het boek ermee eindigt dat Jo March trouwt, eindigt de film met het begin van Jo's literaire succes en haar boek dat gedrukt wordt. Gerwig zei hier zelf over in een interview met *Oprah Magazine* dat ze de film een einde wilde geven dat Louisa May Alcott 'might have liked'. De film kreeg zes Oscarnominaties en won de prijs voor Beste Kostuumontwerp.

Met *Barbie* (2023) bracht Gerwig het iconische poppenmerk naar het grote scherm. De film brengt een kleur- en fantasierijke kijk in de wereld van Barbie en vertelt het verhaal van Stereotiepe Barbie (Margot Robbie), die in het ogenschijnlijk perfecte Barbieland leeft. Na een identiteitscrisis besluit Barbie, vergezeld door Ken (Ryan Gosling), naar de Echte Wereld af te reizen, waar zij worden geconfronteerd met de uitdagingen van het menselijk, en met name het vrouwelijk, bestaan. In de film wordt een expliciete kritiek geleverd op het patriarchaat. De film leidde tot wereldwijde discussies over gendergelijkheid, feminisme en representatie. Bovendien, zo wordt gezegd, leidde de film tot een wereldwijd gebrek aan roze verf, aangezien zij alles hadden opgekocht voor het decor van de film. Naast een aantal boze mannen die de film 'manhatend' noemden, werden er interessantere vragen gesteld als: is de film een feministisch meesterwerk? Of is het een oppervlakkige uitholling van complexe problematiek? Op deze laatste twee vragen zijn geen eenduidige antwoorden te geven, aangezien er niet zoiets bestaat als een eenduidig feministisch perspectief. Feministische theorie kent een

lange geschiedenis en vele verschillende benaderingen en uitgangspunten. In deze bundel wordt het werk van Gerwig, met name *Barbie*, besproken vanuit verschillende feministische perspectieven. Naast een genuanceerdere stem in discussies over feminisme, gendergelijkheid en representatie geldt deze bundel dan ook als een introductie tot de vele verschillende vormen van feministische theorie, van queer lezingen tot Zwarte theoretische lenzen.

Cyd Sturgess biedt in het eerste hoofdstuk een queer lezing van *Barbie*. Door de theoretische concepten van het *abjecte* en het *monsterlijk-vrouwelijke* onderzoekt Sturgess hoe de film de grenzen tussen pop en mens, Barbieland en de Echte Wereld, en vrouwelijkheid en mannelijkheid vervaagt. Sturgess bespreekt hoe deze ineenstortingen van grenzen in de film een ruimte creëren waarin gender en seksualiteit niet gereduceerd kunnen worden tot een enkele betekenis. Wigbertson Julian Isenia richt zich in het tweede hoofdstuk op de politiek van representatie in *Barbie*. Door onder andere een vergelijking met Toni Morrisons *The Bluest Eye* en een bespreking van de introductie van de Zwarte Barbipop onderzoekt Isenia in hoeverre Gerwigs film traditionele constructies van ras en gender uitdaagt of juist versterkt. Isenia bespreekt de interactie tussen ras en andere sociale categorieën zoals gender, seksualiteit en klasse, en onderzoekt of de moderne portretten in de film de erfenis van monolithische normen echt ondermijnen of alleen in een nieuw jasje steken. Saskia van Dam bespreekt in het derde hoofdstuk het narratief van *Barbie* door de lens van *genderparodie*. Ze bespreekt hoe de film de categorie ‘vrouwen’ zowel bekritiseert als vormgeeft, en onderzoekt het gendersysteem in Barbieland en de Barbiemaatschappij

als matriarchaat. In het laatste hoofdstuk gaat Dan Hassler-Forest dieper in op de manier waarop Gerwig ideeën over feminisme, mannelijkheid en sociale macht in haar film verwerkt. Hij bespreekt hoe elementen uit genres zoals fantasy, sciencefiction en de musical worden gebruikt om de kijker uit te nodigen op een andere manier met de inhoud en thematiek om te gaan. Hassler-Forest benadrukt het contrast tussen Gerwigs eerdere, meer realistische films en de overweldigend a-realistische stijl van *Barbie*, die een eigen werkelijkheid creëert en de kijker uitnodigt om deze op metaforische wijze te interpreteren.

Greta Gerwigs *Barbie* was dé bioscoopshit van 2023. Deze baanbrekende blockbuster werd het middelpunt van maatschappelijke debatten over gender, feminisme en media. Want wat is nu het feminisme dat Barbie vertegenwoordigt?

In *Denken in het donker met Greta Gerwig* buigen verschillende denkers zich over *Barbie* en andere films van Gerwig. Cyd Sturgess doet een queer lezing van *Barbie*, Wigbertson Julian Isenia onderzoekt of *Barbie* traditionele constructies van ras en gender uitdaagt of juist versterkt, Saskia van Dam bespreekt de film door de lens van de genderparodie en Dan Hassler-Forest gaat in op Gerwigs ideeën over feminisme, mannelijkheid en sociale macht.

ISVWUITGEVERS

